

**ПИТАННЯ ПРИНЦИПІВ
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

Голодник Юрій Андрійович

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінальної юстиції
Державного податкового університету України
м. Ірпінь, Київська область, Україна*

Зважаючи на те, що у своїй діяльності правоохоронці мають постійні відносини із громадянами, важливу роль у цих відносинах повинні відігравати сучасні принципи адміністративного права. В сучасній юридичній літературі, а також у дисертаційних дослідженнях ми знаходимо численні ідеї щодо розуміння принципів адміністративного права. Тому є слушною думка О.П. Світличного, який наголошує, що стрижневою проблемою реалізації державної виконавчої влади в Україні на сьогодні є проблема вироблення та становлення сучасних принципів адміністративного права [1, с. 97]. Для окреслення принципів адміністративно-правового забезпечення організації та діяльності правоохоронних органів ми повинні врахувати не тільки здобутки вчених правознавців, але й звернути увагу на чинне вітчизняне законо-давство, яке регулює відносини діяльності окремих правоохоронних органів.

Щодо принципів, які діють у законодавчих актах, перш за все звернемо увагу на принципи діяльності Національної поліції України, де у розділі II Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII, закріплено такі основні принципи: 1) верховенство права; 2) дотримання прав і свобод людини; 3) законність; 4) відкритість та прозорість; 5) політична нейтральність; 6) взаємодія з населенням на засадах партнерства; 7) безперервність [73]. Ці принципи в цілому відображають основні і керівні засади діяльності правоохоронців, які повинні керуватися і дотримуватися них. У той же час вони не в повній мірі можуть забезпечити значний масив принципів питань, що лежать у повсякденній діяльності правоохоронних органів, їхніх посадових та службових осіб. Враховуючи, що служба в поліції прирівнюється до державної служби, що закріплено у Законі України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Звернемо свою увагу на принципи, що закріплені в цьому законі. Це принципи: професіоналізму; патріотизму; доброчесності; ефективності; забезпечення рівного доступу до державної служби; стабільності.

Принципи державної служби повинні об'єктивно відображати сутність державної служби, її найбільш важливі риси; вони розкривають загальний характер управлінської, виконавчої та іншої адміністративної діяльності державних службовців, закріплюють їх у нормах, які входять до правового інституту державної служби. Дані принципи встановлюють важливі закономірності в системі організації і функціонування державної служби. Вони зумовлюють значущість, закономірність та соціальну цінність відносин, які виникають у системі державної служби. Відсутність правових принципів державної служби може тягнути за собою появу в ній елементів бюрократизму в гіршому значенні цього слова, неорганізованості, беззаконня, несправедливості [2, с. 34]. Останні ж є визначальними не лише для Національної поліції України, але й для усіх органів державної влади. Саме тому слід виокремити спеціальні принципи діяльності, що притаманні винятково органам та підрозділам Національної поліції України. Це також стосується й принципів діяльності Національної гвардії України. В ст. 3 Закону України «Про Національну гвардію України» від 13.03.2014 р. № 876-VII, зазначено, що діяльність Національної гвардії України ґрунтується на принципах верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, позапартійності, безперервності, законності, відкритості для демократичного цивільного контролю, прозорості, відповідальності, централізованого керівництва та єдиноначальності.

Відповідно до «Положення про Міністерство внутрішніх справ України», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 р. № 878, МВС з метою організації своєї діяльності міністерство здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи, затверджує положення про них та контролює їх діяльність. Засновуючись на вищевказаних нормативних актах, маємо висловити думку, що державне регулювання правоохоронними органами забезпечується шляхом діяльності організаційних структур, за допомогою принципу централізованого керівництва.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України визначає, що Міністерство внутрішніх справ України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. МВС з метою організації своєї діяльності: забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання і протидії корупції, контроль за їх реалізацією в апараті МВС, територіальних органах, закладах, установах і на підприємствах, що належать до сфери управління МВС; здійснює добір кадрів в апарат МВС, територіальні органи, заклади, установи і на підприємства, що належать до сфери управління МВС, організовує роботу з підготовки та професійного

навчання працівників МВС, поліцейських та військовослужбовців Національної гвардії; контролює діяльність територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління МВС. А також здійснює свої повноваження безпосередньо та через утворені в установленому порядку територіальні органи, а також заклади та установи.

Дію принципу централізованого керівництва можна також прослідкувати на прикладі Національної поліції. Згідно постанови Кабінету Міністрів України «Про утворення територіальних органів Національної поліції та ліквідацію територіальних органів Міністерства внутрішніх справ» від 16.09.2015 р. №730, в Україні діють Головне управління Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, обласні Головні управління Національної поліції, Головне управління Національної поліції у м. Києві, а також Департамент патрульної поліції як міжрегіональний територіальний орган Національної поліції.

Детальний аналіз положень Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 р. № 794-VIII, свідчить, що п. 8 частини першої ст. 3 цього Закону до основних засад організації та діяльності Державного бюро розслідувань належить принцип єдиначальності у реалізації повноважень Державного бюро розслідувань. Принцип єдиначальності не заперечує принципу процесуальної самостійності слідчого органу Державного бюро розслідувань.

Враховуючи, що принципи права вчені розглядають як один із видів юридичних гарантій правильного застосування правових норм і здійснення суб'єктивних прав громадян; вони забезпечують правомірність вчинків суб'єктів права, зміцнюють законність і правозастосування, підвищують обґрунтованість і доцільність в реалізації норм, сприяють справедливому оцінюванню вчинків у межах формальних вимог правових норм. Щодо підвищення дієвості цього виду юридичних гарантій потребує посилення наукового дослідження принципів права під тим кутом зору, що принципам права властива нормативність [3, с. 46], вважаємо, що у своїй повсякденній діяльності правоохоронні органи України, їхні посадові і службові особи повинні керувалися й іншими основними засадами, які відповідають умовам сьогодення.

Пропонуємо доповнити основоположні принципи діяльності будь-якого правоохоронного органу, зокрема, такими спеціальними принципами, як: принцип забезпечення довіри; принцип забезпечення прав людини; принцип забезпечення доступу до інформаційних технологій; принцип забезпечення конфіденційності інформації. Здійснене дослідження принципів адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів, вказує на те, що вони є основними засадами діяльності правоохоронних органів, їх посадових та службових

осіб. Запропоновані та досліджені принципи відповідають вітчизняній адміністративно-правовій доктрині, міжнародним стандартам і принципам, правовідносинам посадових та службових осіб правоохоронних органів з громадянами.

Література:

1. Світличний О.П. Адміністративні принципи в управлінській діяльності щодо земельних ресурсів. Правничий вісник університету «КРОК». 2011. Вип. 8. С. 95–100.

2. Дубенко С.Д. Державна служба і державні службовці в Україні: навч.-метод. посіб. за заг. ред. Н.Р. Нижник. К.: Ін Юре, 1999. 244 с.

3. Недбайло П.Е. Система юридических гарантий применения советских правовых норм. *Правоведение*. 1971. № 3. С. 44–53.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-359-3-24>

ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА ЯК ПРОВІДНА ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ: ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА

Дубинський Олег Юрійович

*доктор юридичних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи, економічних,
юридичних та соціальних питань*

*Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Економіка нашої держави, перебуваючи у доволі складних обставинах, потребує постійної уваги до питань економічності, оскільки саме такий підхід до функціонування тих чи інших елементів економіки здатний вивести її на вищий рівень розвитку. За нинішніх складних умов воєнного стану не лише обороноздатність, що є пріоритетом номер один, але й окремі галузі економіки повинні перебувати у полі зору держави, адже їхнє належне функціонування є підґрунтям економічного розвитку, а отже, у свою чергу, посиленням оборонної міцності держави.

У контексті зазначеного вище наукову зацікавленість викликає питання розвитку окремих видів транспорту України, як складової цілісної транспортної системи держави. Отож, передусім необхідно зазначити, що ст. 1 Закону України «Про транспорт» від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР